

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie sygn. akt II C 590/09 z powództwa A. W. oraz D. W. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę kwot 11.134,50 zł oraz 29.617,13 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania:

1. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz A. W. kwotę 3.754,64 zł wraz z odsetkami ustawowymi licznymi od dnia 28 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty;
2. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz D. W. kwotę 7.238,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty;
3. oddalił powództwo w pozostałej części;
4. zasądził od A. W. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 261,87 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. zasądził od D. W. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 668,97 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
6. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi od A. W. kwotę 202,20 zł tytułem części nieuiszczonych wydatków postępowania wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
7. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi od D. W. kwotę 232,84 zł tytułem części nieuiszczonych wydatków postępowania wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
8. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 177,69 zł tytułem części nieuiszczonych wydatków postępowania wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
9. nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi na rzecz A. W. i D. W. solidarnie kwotę 578 zł złotych, w tym kwotę 170 zł tytułem zwrotu nadpłaconej opłaty od pozwu oraz kwotę 408 zł z tytułu opłaty od zażalenia na zarządzenie z dnia 4 listopada 2009 roku.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacją powodowie w części oddalającej powództwo, tj. w punktach 1 i 3 w stosunku do powódki A. W. w zakresie odsetek ustawowych od zasądzonej w punkcie 1 wyroku kwoty oraz w punktach 2 i 3 w stosunku do powoda D. W. w zakresie odsetek ustawowych od zasądzonej w punkcie 2 wyroku kwoty. Rozstrzygnięciu skarżący zarzucił – w stosunku do obu powodów – naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 481 § 1 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na ustaleniu, że ustawowe odsetki od zasądzonych w wyroku świadczeń należą się dopiero od daty wyrokowania, w sytuacji gdy roszczenia powinny być zaspokojone przez zakład ubezpieczeń w ustawowym terminie do likwidacji szkody, a odsetki ustawowe należą się za opóźnienie, a nie zwłokę pozwanego. W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: a) w punkcie 1 zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki A. W. kwoty 3.754,64 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty, b) w punkcie 2 zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda D. W. kwoty 7.238,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty. Nadto apelujący wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powodów strona pozwana wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wynikającego z ich współuczestnictwa formalnego – według norm przepisanych – za obie instancje, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelację należało uznać za zasadną.

Sąd Rejonowy poczynił w niniejszej sprawie wprawdzie prawidłowe ustalenia faktyczne - które to ustalenia Sąd odwoławczy w pełni podziela - i zasadniczo prawidłowo również zastosował do ustalonego przez siebie stanu faktycznego przepisy prawa materialnego. Sąd ten jednakże dokonał całkowicie błędnej oceny w świetle przepisów prawa materialnego co do daty wymagalności należnych powodom od pozwanego Zakładu (...) świadczeń z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania i z tych też względów wyrok Sądu pierwszej instancji w zaskarżonym zakresie podlegać musiał zmianie.

Należy wskazać, iż Sąd Rejonowy, zasądzając na rzecz powodów A. W. i D. W. kwoty odpowiednio: 3.754,64 zł oraz 7.238,42 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tych kwot dopiero od dnia wyroku, tj. od dnia 28 czerwca 2013 roku, a nie zaś od daty wymagalności roszczenia powodów zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, podkreślił, że wobec umorzenia postępowania przygotowawczego przeciwko A. L. z uzasadnieniem niepopelnienia przez niego zarzucanego mu czynu oraz ze wskazaniem, że winę za zdarzenie ponosić może D. W., który wobec zajechania mu drogi przez A. L. powinien był podjąć manewr hamowania, ubezpieczyciel miał pełne prawo pozostawać w przekonaniu o niezasadności żądań powodów, w tym również żądania powódki, skoro treść postanowienia o umorzeniu postępowania sugerowała możliwość przypisania wyłącznej winy za zdarzenie szkodowe D. W.. W następstwie przedstawionego wyżej rozumowania Sąd Rejonowy uznał, iż skoro odpowiedzialność pozwanego została przesądzona dopiero w wyroku z dnia 28 czerwca 2013 roku wobec ustalenia na podstawie opinii biegłego, iż sprawcą zdarzenia z dnia 4 sierpnia 2008 roku jest A. L., to od tej dopiero daty można mówić o opóźnieniu pozwanego w zapłacie świadczeń zasądzonych na rzecz powodów i od tej daty w konsekwencji należne były w ocenie Sądu pierwszej instancji odsetki od zasądzonych kwot. Argumentacji tej Sąd odwoławczy nie podziela.

Przede wszystkim zważyć należy, iż zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia w przypadku gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W myśl natomiast art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W rozpoznawanej sprawie, jak ustalono, powodowie zgłosili szkodę na osobie w dniu 21 maja 2009 roku. Zgodnie zatem z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wypłata zadośćuczynienia i odszkodowania winna nastąpić na rzecz każdego z powodów najpóźniej z dniem 20 czerwca 2009 roku, w tej bowiem dacie upływał 30-dniowy termin do wypłaty odszkodowania, o którym mowa w powołanym przepisie ustawy. Pozwany podnosił wprawdzie, iż przeciwko kierującemu pojazdem marki K. (...) nr rej. (...) A. L., który uderzył w motocykl powoda, toczyło się postępowanie przygotowawcze, które zostało ostatecznie umorzone postanowieniem prokuratora z dnia 31 października 2008 roku wobec niepopelnienia przez podejrzanego zarzucanego mu przestępstwa. Opierając się na powyższych twierdzeniach strona pozwana wskazała, iż zakończenie prowadzonego przeciwko A. L. postępowania przygotowawczego jego umorzeniem wobec niepopelnienia przez podejrzanego zarzucanego mu przestępstwa pozwalało ubezpieczycielowi na pozostanie w przekonaniu o niezasadności żądań powodów. Argumentacja ta nie może jednakże prowadzić do wniosku o tym, iż sam fakt prowadzenia postępowania karnego w sprawie przeciwko A. L. oraz wynik tegoż postępowania pozwala na odstąpienie od zasady określania daty wymagalności roszczenia o odszkodowanie na podstawie art. 14 ust. 1 powołanej wyżej ustawy i przyjęcie początkowej daty odsetek dopiero od dnia wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym. Należy bowiem zauważyć, iż treść wskazanego przepisu ustawy pozwala na stwierdzenie, że ustawodawca nakłada na zakłady ubezpieczeń obowiązek czynienia własnych ustaleń w ramach postępowania likwidacyjnego, wyznaczając w tym celu maksymalne terminy do zakończenia postępowania likwidacyjnego. Ten wymóg ustawodawcy niewątpliwie uwzględnia to, iż zakłady ubezpieczeń są wyspecjalizowanymi, profesjonalnymi przedsiębiorstwami dysponującymi środkami możliwości do poczynienia rzetelnych ustaleń faktycznych w celu określenia zakresu swojej odpowiedzialności. Zakłady ubezpieczeń, jako profesjonalni przedsiębiorcy, nie mogą się zatem opierać wyłącznie

na ustaleniach innych organów. Trudno w konsekwencji uznać za zasadne stanowisko, iż ustalenia innego organu zwalniają zakład ubezpieczeń od jakiegokolwiek zbadania sprawy we własnym zakresie, w sytuacji uznania, że już poczynione przez inny organ ustalenia są dla zakładu ubezpieczeń korzystne.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy należy mieć również na względzie, iż jak wynika z uzasadnienia postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego prowadzonego przeciwko A. L., postępowanie to wprawdzie zostało umorzone wobec niepopelnienia przez podejrzanego zarzucanego mu przestępstwa, jednakże u podstaw powyższego rozstrzygnięcia legła argumentacja, iż w postępowaniu przygotowawczym istniały wątpliwości co do przebiegu zdarzenia, wzajemnej odległości pojazdów oraz możliwości uniknięcia wypadku w przypadku podjęcia przez D. W. manewru hamowania, które to okoliczności należało tłumaczyć na korzyść podejrzanego. To zatem niedające się usunąć wątpliwości, które należało tłumaczyć na korzyść podejrzanego legły u podstaw umorzenia postępowania przygotowawczego, a nie zaś natomiast ustalenie w sposób pewny w oparciu o opinię biegłego, iż podejrzany nie popełnił zarzucanego mu czynu.

Mając na uwadze powyższe nie sposób się zgodzić z argumentacją Sądu Rejonowego, iż sposób zakończenia postępowania przygotowawczego dawał stronie pozwanej pełne prawo do pozostania w przekonaniu o niezasadności roszczeń powodów. Jak wynika z uzasadnienia postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego, w sprawie tej istniały poważne wątpliwości co do przebiegu wypadku, które w postępowaniu karnym nie zostały wyjaśnione, co nie oznacza jednak, iż ich wyjaśnienie nie mogłoby już nastąpić w ewentualnym postępowaniu cywilnym w oparciu o nowe dowody z opinii biegłych, co zostało ostatecznie dokonane.

Stwierdzenie, iż pozwany nie miał uzasadnionych podstaw do pozostania w przekonaniu o niezasadności żądań powodów jedynie na podstawie wyniku postępowania przygotowawczego, a także do przyjęcia, iż powodowie nie będą w stanie udowodnić swoich roszczeń w ewentualnym postępowaniu cywilnym o odszkodowanie i zadośćuczynienie, skoro postępowanie karne zostało umorzone wobec niepopelnienia przez podejrzanego zarzucanego mu czynu, znajduje oparcie również w treści art. 11 k.p.c., który stanowi, iż ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, iż związanie sądu w postępowaniu cywilnym dotyczy jedynie prawomocnych wyroków karnych skazujących. A contrario, sąd cywilny nie jest związany ustaleniami wyroku uniewinniającego, umarzającego postępowanie z powodu okoliczności wyłączających dopuszczalność postępowania karnego (umorzenie bezwarunkowe), warunkowo umarzającego postępowanie, a także wyrokiem nakazowym. Należy zauważyć, iż w przeciwko A. L. nie było nawet prowadzone postępowanie karne przed sądem, a jedynie prowadzono postępowanie przygotowawcze, które zakończyło się jego umorzeniem. Ustalenia tegoż postanowienia nie są, w myśl art. 11 k.p.c., wiążące dla sądu w postępowaniu cywilnym. W tych okolicznościach nie sposób zatem stwierdzić, iż treść wydanego w postępowaniu przygotowawczym postanowienia o umorzeniu tegoż postępowania pozwalała stronie pozwanej na pozostanie w przekonaniu o niezasadności roszczeń powodów, a także o niemożności skutecznego przez nich dochodzenia swoich roszczeń w postępowaniu cywilnym, skoro, jak już powyżej wskazano, Sąd w postępowaniu cywilnym nie jest związany postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a nadto z samego uzasadnienia tegoż postanowienia nie wynika w sposób stanowczy i definitywny, że A. L. nie był sprawcą wypadku, a jedynie, iż w przedmiocie jego sprawstwa istniały niedające się usunąć wątpliwości, które należało tłumaczyć na korzyść podejrzanego.

Uwzględniając powyższe należy się zgodzić z zarzutem apelacji, iż roszczenie powodów - zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - stało się wymagalne z upływem 30 dni od dnia zgłoszenia pozwanemu szkody na osobie, tj. od dnia 21 czerwca 2009 roku. Od tej zatem daty pozwany pozostawał, w myśl art. 455 k.c., w zwłoce w wykonaniu zobowiązania i w konsekwencji od tego dnia powodom należne są odsetki od zasądzonych w wyroku kwot.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1, 2 i 3 w ten sposób, że datę początkową odsetek ustawowych od zasądzonych w punkcie 1. świadczenia określił na dzień 21 czerwca

2009 roku oraz datę początkową odsetek ustawowych od zasądzonego w punkcie 2. świadczenia określił na dzień 21 czerwca 2009 roku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, tj. na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądzono tytułem zwrotu tychże kosztów od pozwanego na rzecz powódki A. W. kwotę 402 zł (tj. 102 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji oraz 300 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powódki w postępowaniu apelacyjnym ustalonego na podstawie §13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), zaś na rzecz D. W. kwotę 497 zł (tj. 197 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji oraz 300 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda).

§